

Μια γυναίκα,
φύλακας μιας αρχαίας
γνώσης, αγωνίζεται
για να γεννηθεί
το μέλλον.

BIBBIANA CAU

Η ΜΑΙΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Η μάια**
ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: *La levatrice*
Από τις Εκδόσεις Nord, Μιλάνο 2025
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Bibbiana Cau
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Δήμητρα Δότση
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Κατερίνα Δουρίδα
ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Βίκυ Αυγή
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Σπυριδούλα Βονίτση

© Casa Editrice Nord s.u.r.l., 2025
Gruppo editoriale Mauri Spagnol
© Φωτογραφίας εξωφύλλου: Russel-Cotes Art Gallery & Museum
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2026

Πρώτη έκδοση: Απρίλιος 2026

ISBN 978-618-01-6391-9

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτίού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου. Επίσης απαγορεύεται η οποιαδήποτε αναπαραγωγή όλου ή μέρους του βιβλίου για σκοπούς εκπαίδευσης σε συστήματα ή τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης. Το έργο αυτό προστατεύεται προφυλάσσεται από διαδικασίες TDM-Διαχείρισης Δεδομένων Δοκιμών [Άρθρο 4(3) Οδηγία (ΕΥ) 2019/790].

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε. | PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Από το 1979 | *Since 1979*

Έδρα:	Head Office:
Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση	121 Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Βιβλιοπωλείο:	Bookstore:
Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα	13-15 Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Τηλ.: 2102804800	Tel.: 2102804800

e-mail: info@psychogios.gr
psychogios.gr

BIBBIANA CAU

Η ΜΑΙΑ

Μετάφραση: Δήμητρα Δότση

Το έργο αυτό μεταφράστηκε με τη συμβολή του Κέντρου για το βιβλίο και την ανάγνωση του Υπουργείου Πολιτισμού της Ιταλίας.

*Στη μητέρα μου Αντζελα
και σε όλες τις γυναίκες που γεμίζουν
με νόημα τη ζωή γύρω τους*

Όλες οι σημειώσεις ανήκουν στη μεταφράστρια του βιβλίου.

Δευτέρα 17 Σεπτεμβρίου 1917

Η Μαλένα ήξερε πως πλησίαζε η στιγμή γιατί μύριζε τη σιδερίλα του αίματος που έσταζε από τους ανοιχτούς μηρούς της Λουτσία. «Κοντεύουμε», είπε, με το βλέμμα της καρφωμένο στη νεαρή γυναίκα που καθόταν στο πάτωμα, πάνω στην προβιά, και μέσα στην ανυπομονησία της είχε βγάλει τη μακριά, χοντρή βαμβακερή πουκαμίσια της. Άναψε τη φωτιά, έθρεψε τη φλόγα με το φυσερό, και το φως από το τζάκι καταύγασε τα πρόσωπα των γυναικών τριγύρω, κάνοντας τις σταγόνες ιδρώτα να αστράφτουν πάνω στις μεγάλες, σκουρόχρωμες θηλές της Λουτσία.

Οι σκιές όλο και μάκραιναν πάνω στους ασβεστωμένους τοίχους. Δυσοίωνες, παιχνιδιάρικες, ήταν σαν να κυνηγούσαν η μία την άλλη χορεύοντας.

Η Μαλένα σήκωσε τα μανίκια του λινού πουκαμίσου της πάνω από τα καλλίγραμμα χέρια της και τα δίπλωσε πάνω από τους αγκώνες της. Άλειψε τα χέρια της με μαστιχέλαιο. «Ετοίμασες τα ρούχα που σου ζήτησα;» ρώτησε τη Ρόζα, την

κόρη της, η οποία, κρατώντας το σκαμνί και με τα δύο χέρια, είχε αποτραβηχτεί στην άκρη.

«Ναι, *μαμά*, είναι στον πάγκο».

«Βάλ' τα κοντά στη φωτιά. Πρέπει να είναι ζεστά».

Κοκαλιάρια, με τους ώμους ευθείς και ντυμένη στα μαύρα από την κορυφή ως τα νύχια, η *θεια*-Νονόρα* καθόταν σε μια καρέκλα στην άκρη της κουζίνας και μουρμούριζε παράξενες προσευχές ενώ ξεκόκκιζε το ροζάριο. Κάθε τόσο σταματούσε για να δώσει οδηγίες που η Ρόζα δεν καταλάβαινε: «*Σας παρακαλώ*, αφήστε τα όλα όπως τα έχω εγώ. Τίποτα δεν πρέπει να μείνει κλειστό, ούτε η κασέλα, ούτε το ντουλάπι, ούτε οι πόρτες και τα συρτάρια. Τα πάντα να είναι ανοιχτά, για γούρι».

Μετά από τη σύσταση, η γερόντισσα επέστρεφε στις μυστηριώδεις προσευχές της που μόνο εκείνη γνώριζε. Λίγο πριν είχε ανάψει πάλι το καινούργιο κερί στο εικονοστάσι, είχε τοποθετήσει την εικόνα της Αγίας Άννας πάνω στη μαύρη φούστα της. Συνέχισε να προσεύχεται, σήκωσε το βλέμμα προς τη Λουτσιά και φάνηκε στη Ρόζα ότι τα μάτια της πρόδιδαν τρυφερότητα, λες και η εγγονή της είχε γίνει ξανά παιδί.

Κάθε φορά που το σώμα της τρανταζόταν από συσπάσεις, η Λουτσιά έβγαζε έναν ζωώδη ήχο, και ύστερα παραδιδόταν στην προβιά, αναριγώντας και τρέμοντας, και ας βρισκόταν δίπλα στο τζάκι. Αυτή η κατάσταση είχε ξεκινήσει από νωρίς το απόγευμα.

Η Μαλένα έβαλε τα χέρια της πάνω στο τεντωμένο δέρμα της κοιλιάς της νεαρής γυναίκας και ψηλάφισε τη θέση

* Η λέξη «*zia*» σημαίνει θεία (δηλώνοντας τη συγγένεια) αλλά συχνά χρησιμοποιείται και ως τίτλος σεβασμού για ηλικιωμένες γυναίκες.

του μωρού, διακρίνοντας τις κινήσεις των χεριών και των ποδιών του. Στην άλλη άκρη του δωματίου, η Ρόζα, ασάλευτη και με τα μάτια της καρφωμένα στη σκηνή, παρακολουθούσε με τρόμο. Ήταν η πρώτη φορά που συνόδευε τη μητέρα της και έβλεπε μια γυναίκα να γεννάει. Δεν είχε φανταστεί ότι θα έπαιρνε τόσο πολλή ώρα. Ήξερε ότι το να κάνεις παιδί ήταν καλό. Η μητέρα της περιέγραφε συχνά το συναίσθημα και την ένταση αυτών των στιγμών, ωστόσο, έτσι όπως άκουγε τη Λουτσία να φωνάζει βοήθεια, λες και κάποιο θηρίο τής ξέσκιζε το σώμα, φοβήθηκε. Προσπαθούσε να εξηγήσει τι συνέβαινε στο δωμάτιο, αλλά δεν μπορούσε να συλλάβει το νόημα των πραγμάτων, να καταλάβει ποια θα μπορούσε να είναι η πηγή του φόβου που ένιωθε γύρω της, ενός φόβου που ήταν και δικός της. Πλησίασε τη θεια-Νονόρα, η οποία συνέχισε να προσεύχεται. Το σιγανό μουρμουρητό της την καθησύχαζε, αλλά, πιο πολύ απ' όλα, το γεγονός ότι βρισκόταν κοντά σ' εκείνη τη μαυροντυμένη γερόντισσα της χάριζε μια αίσθηση γαλήνης.

Το δωμάτιο ήταν ζεστό και γεμάτο καπνό. Η μητέρα της καθόταν στις φτέρνες δίπλα στη Λουτσία ενώ πού και πού γύριζε για να υποδαυλίσει τη φωτιά που τριζοβολούσε. Μολονότι οι σπίθες τσίμπαγαν τα γυμνά της χέρια, δε φαινόταν να τη νοιάζει. Αναζητώντας το βλέμμα της, της ζήτησε να βεβαιωθεί ότι τα απαραίτητα ήταν έτοιμα: «Πρόσεχε το νερό στην πήλινη κατσαρόλα και φρόντισε να μην πέσει από το τρίποδο. Να κρατάς τα ρούχα πάντα ζεστά. Δε θα σου το ξαναπώ».

Αφού έκανε ό,τι της ζήτησε η μητέρα της, πήγε και κάθισε πάλι δίπλα στη θεια-Νονόρα, η οποία, με τη φωνή της όλο και πιο βραχνή και το ροζάριο σφιγμένο ανάμεσα στα παραμορφωμένα από την αρθρίτιδα δάχτυλά της, προσευχόταν με

ενωμένα χέρια: «Αγία Άννα, προστάτιδα των μητέρων και των δύσκολων τοκετών, άκουσε την ταπεινή μου ικεσία».

Στο μεταξύ, νιώθοντας άλλη μια σύσπαση, η Λουτσία, με το στόμα ανοιχτό και τα χείλη της τραβηγμένα προς τα μέσα, άρχισε να ουρλιάζει και να σπρώχνει με τέτοια δύναμη που θαρρείς και δεν ήταν δική της. Σαν να μην είχε τρόπο να συγκρατηθεί και σαν να μην ένιωθε τίποτε άλλο παρά την ακαταμάχητη επιθυμία να σπρώξει προς τα κάτω. Όταν πήρε μια ανάσα, ήταν λες και ο αέρας που έμπαινε στα πνευμόνια της δεν ήταν πλέον αυτός της κουζίνας, αλλά πιο καθαρός, πιο ανάλαφρος, σχεδόν απόκοσμος.

Με το βλέμμα καρφωμένο στη σκιηή του τοκετού, σε κάθε ουρλιαχτό που νόμιζε ότι θα της έσκιζε τα αυτιά, η Ρόζα είχε παραλύσει από τον τρόμο και το δέος και συνεχώς αναπηδούσε στην καρέκλα, ενώ πάσχιζε να εστιάσει στη φωνή της γερόντισσας που προσευχόταν για τον συγκεκριμένο όπως και για όλους τους τοκετούς: για όσους είχε δει να πηγαινούν καλά, για τις νεκρές γυναίκες όπως την κόρη της, τη μητέρα της Λουτσία, που ήταν ανάμεσά τους, για τα παιδιά που δε μεγάλωσαν ποτέ, και όλα όσα μπορούσαν να συμβούν εκείνες τις στιγμές του μυστηρίου.

«Σπρώξε, έλα, σπρώξε όσο πιο δυνατά μπορείς», την προέτρεπε η Μαλένα, με φωνή αποφασιστική που δεν πρόδιδε, όμως, κανένα συναίσθημα.

Με τους μυς στα μπράτσα της και στα πόδια της να την πονάνε όλο και πιο πολύ, φάνηκε στη Ρόζα ότι η γέννηση του δεύτερου παιδιού της Λουτσία είχε κρατήσει πολλή ώρα. Τότε, σαν σε απάντηση, άκουσε το μωρό να κλαίει σαν τρελό, χωρίς να χρειαστεί η μητέρα της να το κρατήσει ανάποδα και να το χτυπήσει στα οπίσθια.

Η Μαλένα έδωσε με επιδεξιότητα μια κλωστή γύρω από τον ομφάλιο λώρο και στη συνέχεια, υπό το άγρυπνο βλέμμα της κόρης της και της θεια-Νονόρα, με μια γρήγορη και σχεδόν αυτόματη κίνηση, τον έκοψε με τη λέπα, τον σουγιά που είχε βγάλει από την τσέπη της φούστας της και είχε περάσει αρκετές φορές πάνω από τη φωτιά, με αποτέλεσμα, στο τέλος, να γεμίσει η άκρη του κρού σάχτη.

«Πώς είναι; Είναι γερό;» ρώτησε η Λουτσία με την τρεμάμενη φωνή της γυναίκας που θα ήθελε να κλείσει τα μάτια για να ξεκουραστεί, αλλά πρώτα ήθελε να δει και να νιώσει το παιδί δίπλα της.

Η Μαλένα δεν απάντησε, άλειψε το νεογέννητο με χλιαρό λάδι, τραβώντας του απαλά τα χέρια και τα πόδια για να βεβαιωθεί ότι δεν είχε πάθει κάποια εξάρθρωση κατά τη διάρκεια του τοκετού. Σφούγγισε το ροδαλό και αφράτο πρόσωπο του μωρού που συνέχιζε να κλαίει. Το φάσκισε με τα πανιά που είχε ζεστάνει η Ρόζα.

«Πες μου, Μαλένα, πώς σου φαίνεται; Είναι καλά;»

«Είναι αγόρι, κι αν ακούς πώς κλαίει τότε καταλαβαίνεις ότι είναι δυνατός σαν ταυράκι», απάντησε ξερά. Δεν της φαινόταν ότι χρειαζόταν να προσθέσει τίποτα, αφού η φωνή του νεογέννητου τα έλεγε όλα, μέσα της αντηχούσε η βιασύνη του να ζήσει.

Παρά τη ζεστασιά της φωτιάς στο τζάκι και την κουβέρτα που τώρα την τύλιγε, η νεαρή μητέρα τρανταζόταν από το ρίγος. Η Μαλένα έβαλε το νεογέννητο στην αγκαλιά της, στην αριστερή πλευρά, αυτή της καρδιάς.

Στο μισόφωτο, η Ρόζα είδε τη Λουτσία να προσπαθεί να διακρίνει τα χαρακτηριστικά του παιδιού. Αυτή η επαφή των τρεμάμενων σωμάτων σαν να καθισχύχαζε μητέρα και

γιο, και με έναν αναστεναγμό, σωριάστηκε κι αυτή στο σκαμνί, νιώθοντας τους μυς της να χαλαρώνουν.

«Μόλις γεννήθηκε, κι όμως, κοίτα πόσο ζωηρός είναι, φέρεται σαν να τα ξέρει ήδη όλα. Αυτά κι αν είναι θαύματα», είπε η θεια-Νονόρα, δείχνοντας το μικρό που πρώτα χάιδεψε το στήθος της μητέρας του με τα χείλη του, και ύστερα, ενστικτωδώς, άρπαξε τη θηλή και άρχισε να βυζαίνει ώσπου να το πάρει ο ύπνος.

Καθισμένη στις φτέρες της μπροστά από τη Λουτσία, η Μαλένα, με μάτια κόκκινα από τον καπνό και την κούραση, περίμενε να βγει ο πλακούντας από το σώμα της κοπέλας. Η Ρόζα την παρακολουθούσε να ελέγχει την ολοκλήρωση της διαδικασίας ώστε κανένα μέρος του πλακούντα να μη μείνει μέσα, πριν τον αφήσει κοντά στο τζάκι.

Η θεια-Νονόρα βγήκε από το δωμάτιο και επέστρεψε μετά από λίγο αμίλητη, συνοδευόμενη από τον σύζυγό της και τον πρωτότοκο γιο της Λουτσία, που περίμεναν στους γείτονες, στο διπλανό σπίτι. «Εμπρός, πλησίασε να δεις τον αδελφούλη σου».

Το παιδάκι κρατήθηκε σε απόσταση, έμεινε κοντά στην προγιαγιά, ίσως τον είχε ταράξει η ακαταστασία και η παρουσία εκείνου του αγνώστου που η μητέρα του έσφιγγε πάνω της και κοιτούσε μαγεμένη.

Φορώντας τα φθαρμένα ρούχα της δουλειάς του, ο ηλικιωμένος άντρας πλησίασε και χάιδεψε με στοργή τη Λουτσία και το μικρό με τα χοντρά ροζιασμένα χέρια του.

Μετά από αυτό το ανάλαφρο άγγιγμα, το νεογέννητο αποκοιμήθηκε γαλήνια, τα χαρακτηριστικά του χαλάρωσαν.

Έκπληκτη, η Ρόζα παρατήρησε τον ηλικιωμένο βυθισμέ-

νο σ' εκείνη την κατάσταση χάριτος και σκέφτηκε, χωρίς να καταλαβαίνει απόλυτα παρά την προσπάθειά της, την αντίθεση αγριότητας και γλυκύτητας που θα μπορούσε να συνυπάρχει στους ανθρώπους. Τότε παρατήρησε ότι τα μάτια του άντρα ήταν βουρκωμένα και φαντάστηκε ότι οι σκέψεις του ίσως ταξίδευαν στον άντρα της Λουτσία, που ήταν αναγκασμένος να κοιμάται στο κρύο, αγκαλιάζοντας την ξιφολόγγο του στα βουνά του Τρεντίνο.

«Μόλις μπορέσεις, άνοιξε έναν βαθύ λάκκο στην αυλή και θάψε τον πλακούντα, για να μην τον βρουν τα ζώα. Δεν πρέπει να τραφούν από αυτό το ανθρώπινο κι ευλογημένο κρέας». Η θεια-Νονόρα κοίταξε τον άντρα κατάματα, για να βεβαιωθεί ότι είχε καταλάβει τι του ζητούσε να κάνει.

Αφού έμεινε συλλογισμένος για μερικά λεπτά, ο ηλικιωμένος άνδρας πλησίασε το παιδάκι που, όλο αυτό το διάστημα, στεκόταν σε απόσταση, αμίλητο και μπερδεμένο, το πήρε από το χέρι και το έβγαλε έξω.

Μαζί με τη Ρόζα, η Μαλένα έπλυνε τη λεχώνα με λινά πανάκια μουσκεμένα σε χλιαρό νερό ανακατεμένο με λίγο κρασί, και στη συνέχεια τοποθέτησε ανάμεσα στα πόδια της ένα μαλακό πανί διπλωμένο τέσσερις φορές. Αφού την έντυσαν με καθαρό νυχτικό, βοήθησαν τη Λουτσία να πάει στο υπνοδωμάτιό της, όπου το κρεβάτι, για την περίπτωση, είχε στρωθεί με τα καλύτερα ασπρόρουχα που είχε η οικογένεια. Μητέρα και γιος θα έμεναν εκεί για μέρες, δεχόμενοι επισκέψεις από συγγενείς και γείτονες, οι οποίοι έτρωγαν αρωματικά μπισκότα αμαρέτι*, μαλακά σαβαγιάρ και έπιναν

* Amaretti: Παραδοσιακά ιταλικά μπισκότα, σκληρά ή μαλακά, με γεύση πικραμύγδαλου και μαστιχωτή υφή.

γλυκό κρασί μαλβαζιά στην υγεία του νεογέννητου και όλης της οικογένειας.

Αφού μάζεψε τα ματωμένα πανιά, το βλέμμα της Μαλένας για μια στιγμή διασταυρώθηκε με της κόρης της, που αμέσως τα πήρε, ετοίμασε την αλισίβα, τα έβαλε μέσα να μουσκέψουν και ύστερα τα ξέπλυνε στο ζεστό νερό που είχε απομείνει. Αν και πονούσε σε όλο της το σώμα, χωρίς να πει κουβέντα, η Ρόζα τα άπλωσε να στεγνώσουν στις καρέκλες μπροστά από τη φωτιά, ενώ η μητέρα της έπλενε τα χέρια της σε μια λεκάνη με κρύο νερό.

Αμίλητες, κι ενώ η Λουτσία και το μωρό αναπαύονταν, έμειναν λίγο ακόμη να βεβαιωθούν πως όλα ήταν στη θέση τους.

«Ωρα να πηγαίνετε», είπε η θεια-Νονόρα ενώ έβγαζε κάτι από ένα ντουλαπάκι στον τοίχο.

«Θα επιστρέψω αύριο να δω πώς πάνε», απάντησε η Μαλένα, κοιτάζοντας την ηλικιωμένη γυναίκα.

«Σ' ευχαριστώ και ο Θεός να σε ανταμείψει με υγεία και καλή τύχη». Όπως τους ξεπροβόδιζε, η θεια-Νονόρα έδωσε στη Ρόζα ένα μικρό κομμάτι φρέσκο πεκορίνο τυλιγμένο σε ένα χοντρό πανί. Το κορίτσι το πήρε, αλλά μόνο αφού ζήτησε την έγκριση της μητέρας της, η οποία είχε βγει ήδη στον δρόμο.

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΑΡΡΟΥΣ, ΛΥΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Η Μαλένα έχει γίνει σημείο αναφοράς στο Νορολάνι, γιατί είναι μαμή με βαθιά γνώση της παράδοσης και προσφέρει αφιλοκερδώς τις υπηρεσίες της στις γυναίκες του χωριού.

Όλα όμως καταρρέουν τον Σεπτέμβριο του 1917, όταν ο άντρας της επιστρέφει από το μέτωπο τραυματισμένος στο σώμα και στην ψυχή. Η Μαλένα τότε ζητά επισταμένα από τις Αρχές την οφειλόμενη αμοιβή για το έργο της, αλλά αυτές κωφεύουν. Και σαν να μην έφτανε αυτό, μια νεαρή διπλωματούχος μαία, η Αντζέλικα Φεράρι, φτάνει στο χωριό για να την αντικαταστήσει.

Η Μαλένα και η Αντζέλικα θα έπρεπε να είναι αντίπαλες, όμως είναι οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος: ελεύθερες και ανεξάρτητες, αλλά θύματα της αδικίας που ο κόσμος επιφυλάσσει στις γυναίκες. Όταν τα φαντάσματα του παρελθόντος της Μαλένας επιστρέφουν απειλητικά, ολόκληρη η κοινότητα του Νορολάνι ενώνεται για να απαιτήσει δικαιοσύνη.

*Μια συγκινητική ιστορία γυναικείας
δύναμης και αλληλεγγύης που
ξεδιπλώνεται μέσα από τη γλώσσα,
τα αρώματα και την τραχύτητα
της καθημερινής ζωής
στη Σαρδηνία των αρχών
του 20ού αιώνα.*

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
psychogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ.ΣΗΜ.: 32275